

در این دوره از انتشار مجله، در صدیم برای اطلاع شما، در هر شماره، توصیه‌ها، خبرها و نکته‌هایی را از گروه‌های برنامه‌ریزی درسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی دوره‌ی ابتدایی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی منتشر کنیم. در این شماره، خانم **مینا نواب صفوی**، کارشناس مسئول گروه برنامه‌ریزی درسی هنر دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی عمومی و نظری، درباره‌ی برنامه‌ی درسی هنر، اطلاعاتی در اختیارمان گذاشته‌اند.

۱۲ نکته از گروه برنامه‌ریزی درسی هنر

۱. یکی از وظایف اصلی نظام آموزشی این است که به تربیت هنری کودکان همت گمارد؛ یعنی از طریق ایجاد فرصت‌هایی برای کسب تجربه‌های زیباشناختی، در صد رشد دادن و شکوفا کردن قابلیت‌ها و حساسیت‌های فطری دانش‌آموزان باشد و به آن‌ها یاد بدهد که چگونه ببینند، بشنوند، ارتباط برقرار سازند و در جهت رشد و کمال حرکت کنند. وجهی از عدالت آموزشی در دوره‌ی آموزش عمومی این است که علاوه بر رشد سیستم‌های کلامی و زبانی، قسمت‌های دیگر سیستم عصبی کودکان که در بردارنده‌ی مهارت‌های ظریف و ویژه‌ی فطری و مؤید قابلیت‌های هوشی آن‌هاست، مورد توجه جدی قرار گیرد. انجام فعالیت‌های هنری، موجبات دست‌یابی به گونه‌ای از دانش، بصیرت (نگرش وسیع و عمیق)، ارزش‌ها و معانی را فراهم می‌آورند که درون نگری، و تعالی روحی، احساسی و ذوقی دانش‌آموزان را در بر دارد.

۲. برای ایجاد این فرصت‌ها، برنامه‌ی درسی هنر دوره‌ی ابتدایی، پس از دو سال مطالعات پیش نیاز، در سال ۱۳۸۰ طراحی و تدوین، در سال ۱۳۸۱ اعتباربخشی نظری و در سال ۱۳۸۲ پس از کاربست نتایج اعتباربخشی، برای اجرای آزمایشی در نمونه‌ی محدود آماده شد.

۳. کتاب راهنمای درس هنر برای معلمان پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی، با کد ۵۳/۴ در سال ۱۳۸۵ چاپ و در اختیار معلمان قرار گرفته است. این کتاب در بخش توزیع کتاب استان‌ها و در کتابفروشی‌های انتشارات مدرسه (تلفن ۸۸۲۳۱۴۹) و ۸۸۲۰۰۲۷ موجود و قیمت آن ۵۴۰۰ ریال است. تهیه‌ی این کتاب از طریق اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی (تلفن ۸۸۲۷۷۷۸) نیز امکان‌پذیر است. ادامه‌ی کتاب راهنمای درس هنر برای معلمان پایه‌های چهارم و پنجم آماده شده است و در اختیار

آنان قرار می‌گیرد.

۴. کتاب معلم شامل سه بخش است: بخش اول، کلیات برنامه‌ی درسی؛ بخش دوم، محتوای آموزش و فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان؛ و بخش سوم، راهنمای آموزش و ارزش‌یابی فعالیت‌های هنری در کلاس درس.

۵. رویکرد برنامه‌ی درسی هنر تربیت هنری است. مراد از تربیت هنری، رشد آگاهی و حساسیت نسبت به ویژگی‌های هنرمندانه و زیبایی‌شناسانه‌ی اشیا و پدیده‌هاست. به بیان دیگر، تربیت هنری، پرورش توانایی برقراری تعامل و تجربه کردن ویژگی‌های زیباشناختی است. تربیت هنری در ایجاد شخصیتی سالم و متعادل، تأثیر زیادی دارد. به‌ویژه در فعالیت‌های گروهی، فرصت‌های فراوانی برای تعامل، درک متقابل و یادگیری‌های اجتماعی فراهم می‌آورد. رویکرد تربیت هنری در پنج محور اصلی تبیین می‌شود: این محورها که در حقیقت ابعاد متفاوت موضوع هستند، عبارت‌اند از: زیبایی‌شناسی، ارتباط با طبیعت، آشنایی با تاریخ هنر ایران، تولید هنری و نقد هنری.

۶. در هنر کتاب دانش آموز ندارد. برای دانش‌آموزان پوشه‌ی کاری در نظر گرفته شده است که فهرست فعالیت‌های هنری خود را در آن تنظیم و تکمیل می‌کنند، هم‌چنین برای هر محصول یا اثر هنری، شناسنامه‌ی شامل شماره، نام و نام خانوادگی، مدرسه، عنوان و تاریخ، تنظیم و آن را در پوشه‌ی کار خود نگه‌داری می‌کنند.

۷. نوارهای با هم خوانیم ۱ و ۲، با شعرهای کتاب فارسی پایه‌های اول و دوم، برای معلمان و دانش‌آموزان تولید شده است. بهای هر قطعه نوار کاست با هم بخوانیم ۵۰۰۰ ریال تعیین شده و از طریق اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی قابل تهیه است.

۸. این برنامه از پایه‌ی اول، به صورت پلکانی و هر پایه دو سال متوالی (دو مرحله) به اجرای آزمایشی رسیده و در هر مرحله اصلاح و تکمیل شده است. مرحله‌ی اول آن در نمونه‌ی محدود در مناطق گوناگون شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران و مرحله‌ی دوم در نمونه‌ی وسیع شامل دبستان‌های شهری، روستایی، دخترانه، پسرانه و چند پایه، در استان‌های آذربایجان شرقی، فارس، قزوین، کردستان و یزد انجام شده است. اجرای آزمایشی پایه‌ی پنجم، در سال تحصیلی ۸۷ - ۱۳۸۶ به پایان رسیده است. اجرای آزمایشی در هر مرحله ارزش‌یابی شده و نتایج آن برای اصلاح، تکمیل و ارتقای کیفی منابع

آموزشی استفاده شده است. ارزش‌یابی مرحله‌ی اول درونی بوده و توسط برنامه‌ریزان درسی انجام گرفته است. ارزش‌یابی مرحله‌ی دوم بیرونی بوده و توسط افرادی خارج از شورای برنامه‌ریزی اجرا شده است. در همه‌ی ارزش‌یابی‌های اجرایی آزمایشی درس هنر، چند نکته مشترک است: دانش‌آموزان فعالیت‌های هنری را خیلی دوست دارند؛ اجرای برنامه به فضا و امکانات ویژه (ابزار و مواد خاص) نیاز ندارد؛ همه‌ی دانش‌آموزان در زنگ هنر فعال و خلاق هستند؛ بیشتر دانش‌آموزان در همه‌ی رشته‌های هنری برنامه موفق بوده و پیشرفت کرده‌اند. همچنین، فعالیت‌های هنری، بهداشت روانی دانش‌آموزان و معلمان را ارتقا می‌دهد، بر اعتماد به نفس دانش‌آموز می‌افزاید، دانش‌آموزان را به توانمندی‌هایشان واقف می‌کند، دانش‌آموزان را به تفکر و انتخاب منطقی عادت می‌دهد، دانش‌آموزان را در خوش‌سلیقه شدن و زیبا پسندی کمک می‌کند، رشد اجتماعی، مشارکت‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، انتقادپذیری، صبوری و پشتکار را در آن‌ها تقویت می‌کند، به نظم‌پذیری و خوش‌اخلاقی آن‌ها کمک می‌کند و...

اما رسیدن به همه‌ی این موارد، به نگرش معلم به درس هنر و تعهد او در اجرای این برنامه (مطابق کتاب معلم بستگی دارد. ۹. دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای مدرسان کشوری از تابستان ۱۳۸۴ تاکنون، هر ساله اجرا و برای هر منطقه‌ی آموزشی، حداقل یک مدرس تأمین شده است. دوره‌های آموزش هنر برای معلمان نیز از سال ۱۳۸۴ آغاز و هر ساله در سطح استان‌ها اجرا شده است. دوره‌های آموزش معلمان نیز برای درس هنر پایه‌ی پنجم، تابستان امسال برای آخرین مرتبه در ۲۴ استان اجرا شد. این دوره‌ها برای افرادی که تاکنون موفق به شرکت در این دوره‌ها نشده بودند، فرصتی مغتنم بود.

۱۰. در تابستان ۱۳۸۸، برای مدرسان مراکز تربیت معلم، دوره‌ی آموزشی برگزار شده است. توصیه می‌شود واحدهای درسی کارگاه هنر و روش تدریس هنر در رشته‌ی آموزش ابتدایی را به تدریس این کتاب برای دانشجویان اختصاص دهند. کتاب راهنمای هنر را در اختیار دانشجویان قرار دهند و بر مبانی نظری، ارتباط با طبیعت، شناخت میراث فرهنگی و هنری ایران، به‌ویژه بازدید از موزه‌ها و اماکن تاریخی، تأکید کنند.

۱۱. مدیران دبستان‌ها موظف‌اند ترتیبی اتخاذ کنند که یک جلد کتاب راهنمای هنر و دو قطعه نوار با هم بخوانیم ۱ و ۲ برای تدریس در اختیار آموزگاران قرار گیرد. تهیه‌ی این نوارها که بین دو درس فارسی و هنر مشترک هستند، برای دانش‌آموزان نیز مفید است.

۱۲. گروه درسی هنر با تلفن‌های ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱-۰۲۱ و داخلی ۳۱۷ و نشانی الکترونیکی http://art_dept.talif.sch.ir آماده‌ی پاسخ‌گویی به پرسش‌های همکاران گرمی است.

کودکان و آن‌چه می‌آموزند...

به کوشش: مهشید باستانی پورمقدم

کودکان و آن‌چه می‌آموزند

- اگر کودکان با سرزنش زندگی کنند، می‌آموزند که خرده‌گیر باشند.
- اگر با دشمنی زندگی کنند، می‌آموزند که بجنگند.
- اگر با ترس زندگی کنند، می‌آموزند که ترسو باشند.
- اگر با حسرت زندگی کنند، می‌آموزند که همیشه برای خود متأسف باشند.
- اگر با تمسخر زندگی کنند، می‌آموزند که به دیگران نیش و کنایه بزنند.
- اگر با شکیبایی زندگی کنند، می‌آموزند که شکیبیا باشند.
- اگر با تشویق زندگی کنند، می‌آموزند که اعتماد به نفس داشته باشند.
- اگر با تحسین زندگی کنند، می‌آموزند که قدردان باشند.
- اگر با تأیید زندگی کنند، می‌آموزند که خود را دوست بدانند.
- اگر دیگران آن‌ها را ببیزبند، می‌آموزند که عاشقی کنند.
- اگر دیگران آن‌ها را با خود شریک کنند، می‌آموزند که بخشنده باشند.
- اگر با صداقت و عدالت زندگی کنند، می‌آموزند که عادل و صادق باشند.
- اگر با امنیت زندگی کنند، می‌آموزند که به دیگران ایمان داشته باشند.
- اگر با دوستی زندگی کنند، می‌آموزند که جهان برای زندگی کردن جای خوبی است.
- اگر در صلح زندگی کنند، می‌آموزند که امنیت خاطر داشته باشند.

فرزندان شما چگونه زندگی می‌کنند؟